

Sanktionsavgifter - Bygg

Aktuella frågeställningar om sanktionsavgifter inom byggbranschen

Den 1 juli 2014 och den 1 januari 2015 införs nya sanktionsavgifter i vissa föreskrifter som berör dig som jobbar inom byggbranschen. Det är oftast arbetsgivare som berörs av de nya bestämmelserna men även den som är Bas-U, Bas-P eller byggherre.

Sanktionsavgifterna ersätter i de flesta fall sådana paragrafer som tidigare varit straffsanktionerade. Det innebär att de regler som tidigare var straffbelagda och som kunde innebära böter nu istället ersätts med en omedelbar avgift om inte vissa regler följs.

Några av de vanligaste bristerna inom byggsektorn som nu omfattas av sanktionsavgifter är:

- arbetsmiljöplan
- förhandsanmälan
- arbete med fallrisker från 2 meter och uppåt (från den 1/1 2015)
- arbete med asbest
- arbete med besiktningspliktiga lyftanordningar (t.ex. liftar, grävmaskiner, kranar)
- arbete med truckar
- arbete med ställningar
- arbete med dykning
- arbete med radon
- krav på tjänstbarhetsintyg (medicinsk kontroll) för att få utföra vissa arbeten

Under våren 2014 har Arbetsmiljöverket genomfört sex informationsseminarier riktade till byggbranschen. I denna sammanställning finner du några av de vanligaste frågeställningarna vi fick. Arbetsmiljöverket kommer att genomföra ytterligare seminarier under hösten i samarbete med byggbranschens parter.

Typ av fråga	Fråga	Svar	AFS
Allmän	Hur lång tid har jag på mig att betala en sanktionsavgift?	<p>Enligt 8 kap 8 § i AML som träder i kraft den 1/7 2014 gäller följande : En sanktionsavgift får tas ut bara om ansökan har delgetts den som avgiftsföreläggandet riktas mot inom fem år från den tidpunkt då överträdelsen skedde.</p> <p>Ett beslut om att avgift ska tas ut ska genast sändas till Länsstyrelsen. Avgiften ska betalas till Länsstyrelsen inom två månader från det att beslutet vann laga kraft. En upplysning om detta ska tas in i beslutet.</p> <p>Om avgiften inte betalas inom den tid som anges i andra stycket ska dröjsmålsavgift tas ut enligt lagen (1997:484) om dröjsmålsavgift. Den obetalda avgiften och dröjsmålsavgiften ska lämnas för indrivning enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Lag (2013:610).</p>	
	Tar Arbetsmiljöverket ut en avgift om de behöver skicka ut en påminnelse?	Det är inte Arbetsmiljöverket som handlägger inbetalningarna av sanktionsavgifterna utan Länsstyrelsen.	
	Vad händer om en anställd bryter mot en föreskrift trots instruktioner från arbetsgivaren?	Det kommer att finnas en viss möjlighet till jämkning av sanktionsavgiften om det finns omständigheter som är av förmildrande karaktär. Vad som anses vara förmildrande karaktär får bedömas från fall till fall och någon generell regel finns inte.	
	Kan man ålägga arbetstagaren att betala sanktionsavgiften?	Nej	
	Hur säkerställer Arbetsmiljöverket att inspektörerna har rätt kompetens för att utdöma sanktionsavgifter?	Inspektörer och beslutsfattare får särskild utbildning om sanktionsavgifter. Det är inspektören som samlar in och sammanställer underlagen för sanktionsavgiften. Beslut fattas av ansvarig chef och jurist.	
	Om man har en brist i sin verksamhet som kan leda till en sanktionsavgift, kan man då kontakta Arbetsmiljöverket för rådgivning för att åtgärda sin brist?	Man kan kontakta Arbetsmiljöverkets svarstjänst med allmänna frågeställningar. Arbetsmiljöverket kan inte kontaktas för särskilda besök för att förebygga sanktionsavgifter utan i dessa fall måste särskilda sakkunniga anlitas.	
	Hur överklagar man en sanktionsavgift?	Om arbetsgivaren inte godkänner sanktionsavgiften/inte hör av sig till Arbetsmiljöverket eller om AV inte tar hänsyn till ev. synpunkter så kommer AV att ansöka till Förvaltningsrätten om utdömande. Beslut fattade av Förvaltningsrätten kan överklagas. För en omprövning i kammarrätten krävs ett prövningstillstånd.	

Typ av fråga	Fråga	Svar	AFS
Allmän	Vad gör jag, om jag som mindre företagare inte kan betala hela beloppet på en gång?	Det är inte Arbetsmiljöverket som handlägger avgifterna utan Länsstyrelsen. Det är därför dem man ska kontakta i specifikt ärende.	
	Vad händer om det är flera entreprenörer på samma arbetsplats, kan sanktionen komma att fördelas eller pekas en ansvarig arbetsgivare ut?	Om flera olika arbetsgivare/entreprenörer (fysisk eller juridisk person) bryter mot samma bestämmelse så är var och en betalningsansvariga för sin personal som utför arbetet. Om arbetet utförs under en entreprenörs ansvar och arbetsledning med inhyrda så kommer denne att bli betalningsansvarig för samtliga.	
	Kan utländska företag slippa att betala sanktionsavgift?	Lagar och internationella avtal avgör möjligheterna att ta ut sanktionsavgifter av utländska företag. Arbetsmiljöverket kommer att utfärda sanktionsavgifter till samtliga företag, svenska såsom utländska. Det blir därefter Länsstyrelsen som hanterar verkställigheten av att avgiften kommer in. Med dagens regler kan det i praktiken bli svårt att verkställa sanktionsavgifter mot utländska företag.	
	Kan BAS-U bli skyldig att betala sanktionsavgift?	Ja Bas-U kan bli skyldig att betala sanktionsavgifter men enbart för de bestämmelser som gäller för denne, d.v.s enligt 14 § AFS 1999:3 om att en arbetsmiljöplan ska finnas tillgänglig och att alla inom byggarbetsplatsen ska kunna ta del av den. Om Bas-U har ett arbetsgivaransvar för viss personals arbeten kan denne få betala sanktionsavgift utifrån sitt ansvar som arbetsgivare.	
	Kan man få en eller ett par dagar på sig att ordna till skyddet och komma överens med Arbetsmiljöverket om att de kommer tillbaka inom ett par dagar?	Nej.	
	Om en underentreprenör felar kan huvudentreprenören bli ansvarig?	Huvudentreprenör finns inte som begrepp i arbetsmiljölagen. Det är enbart arbetsgivare, Bas-P, Bas-U och byggherren som kan få en sanktionsavgift.	
	Hur säkerställer ni att det är rätt person ni får kontakt med, med rätt befogenheter och ansvar?	Vid inspektionen ber vi om uppgifter. Vi kan inte kräva att få se en legitimation annat än om vi begär handräckning från polisen. Därutöver finns det nästan alltid möjligheter att be andra om hjälp. Alla har en skyldighet att uppge korrekta uppgifter till oss, att det är straffbart att inte göra det framgår av 8 kap 2 § AML.	

Typ av fråga	Fråga	Svar	AFS
	Om t.ex. Svensson Bygg får en sanktionsavgift pga av fallrisker på en byggarbetsplats idag måndag och om samma företag ertapas med en likadan brist på en annan byggarbetsplats på onsdag, kan då sanktionsavgifter utdömas för båda byggarbetsplatserna eller blir det något annat förfarande?	Vår bedömning är att två sanktionsavgifter kan bli aktuella. Vi anser att det är två skilda händelser. I vissa undantagsfall kan någon form av jämkning bli aktuell om det finns särskilda skäl. Arbetsgivaren har alltid en möjlighet att få saken prövad i domstol.	
	Hur informerar ni grupper som inte finns representerade på era informationsmöten? Till exempel de utan kollektivavtal, utstationerade?	Vi informerar via våra ordinarie kanaler som t.ex. via alla informationsmöten som hålls på olika ställen i landet, via vår webb, vid inspektioner och pressutskick.	
	Vem ska skriva under avgiftsföreläggandet hos mottagaren? Hur säkerställer de rätt adressat, och att det verkligen kommer fram?	Den som godkänner sanktionsavgiften ska bekräfta detta med för bolaget behörig firmatecknare. Juristerna kontrollerar även adresser till företag via Bolagsverket.	
	Noteras sanktionsavgifter i något register som kan bli en belastning vid till exempel offentlig upphandling?	Inte något som vi känner till idag, 2014-06-18. Handlingar hos Arbetsmiljöverket är i övrigt offentliga handlingar som kan begäras ut.	
Arbetsmiljöplan	Måste alla handlingar vara översatta i arbetsmiljöplanen? Behöver den vara översatt till alla förekommande språk? När kan en muntlig genomgång räcka?	Se råden till 13-15 §§ i AFS 1999:3. Arbetsmiljöplanen bör finnas på svenska eller engelska. Den kan därutöver behöva översättas till ytterligare språk som pratas vid byggarbetsplatsen om de som arbetar där inte förstår svenska eller engelska. I vissa fall kan en muntlig översättning accepteras om det handlar om enstaka arbetstagare med annat språk. Omfattningen av vilka handlingar som ska översättas ska vara de som är av betydelse för arbetet och då det gäller andra språk särskilt de delar som berör deras arbete.	1999:3

Typ av fråga	Fråga	Svar	AFS
Arbetsmiljöplan	Hur långt sträcker sig Bas-U:s skyldighet att ta reda på vilka språk AMP bör finnas på? Vilket ansvar har arbetsgivaren? Vem står för extra kostnader för översättningar?	<p>I Bas-U ansvar ingår att hålla arbetsmiljöplanen tillgänglig och att se till att alla kan ta del av den. Det medför att Bas-U måste hålla sig uppdaterad om vilka behov som kan behövas för t.ex. översättning av en arbetsmiljöplan. Eftersom Bas-U samtidigt ska veta vilka som befinner sig på byggarbetsplatsen ser AV inget merarbete med att de samtidigt undersöker vilka språk som talas. Vem som ekonomiskt ska bekosta eventuella översättningar utöver svenska och engelska tar inte AV ställning till. Det finns ett ansvar hos såväl Bas-U som arbetsgivaren att arbetstagarna ska erhålla information och instruktioner för sitt arbete.</p> <p>Arbetsgivaren är alltid den som har det yttersta ansvaret för att arbetstagarna får den information och de instruktioner som arbetet kräver. Arbeten med särskilda risker ska dessutom finnas skriftligt och anpassat till arbetsagarnas språk/förutsättningar.</p>	1999:3
	Hur ska en entreprenör agera om en arbetsmiljöplan inte finns framtagen av Bas-P i projektet före projektstart?	Entreprenören bör, precis som idag, efterfråga denna från byggherren.	1999:3
	Kommer Arbetsmiljöverket att döma ut sanktionsavgift även om det finns oklarheter i vem som har gjort vad och inte?	Ja, i aktuella fall om en arbetsmiljöplan saknas och då en byggarbetsplatsen uppfyller kriterier för en arbetsmiljöplan kommer vi att kunna göra det. Vem som då anses vara ansvarig måste givetvis utredas av Arbetsmiljöverket.	1999:3
	Hur ska en entreprenör agera om en beställare inte fullgjort sina åtaganden gällande arbetsmiljö i ett förfrågningsunderlag?	Arbetsmiljöverket tar inte ställning till förfrågningsunderlag. Arbetsmiljöverket kommer enbart att kontrollera om gällande arbetsmiljöbestämmelser följs. Byggherrens ansvar gäller enligt aktuella paragrafer i AFS 1999:3	1999:3
	Kommer Arbetsmiljöverket att döma ut sanktionsavgift i dessa fall?	Ja, om det inte finns en arbetsmiljöplan när byggnadsarbetet påbörjas. I övrigt enligt ovan.	1999:3

Typ av fråga	Fråga	Svar	AFS
Fall	Om ett i övrigt korrekt personligt fallskydd används i en situation där AV tycker att fast fallskydd skulle ha använts istället, så ska sanktionsavgift inte komma ifråga enligt tidigare besked från AV . Gäller detta fortfarande? En annan sak är ju att AV inom ramen för ett "vanligt" inspektionsärende samtidigt kan utfärda ett föreläggande om att fast fallskydd måste inrättas inom viss tid.	Om arbetet utförs inom den miniminivå som finns i 60 a eller 92 a så utgår ingen sanktionsavgift. Däremot kan arbetsgivaren få ett förbud med vite med vad som är lägsta möjliga nivå för utförandet av det fortsatta arbetet. I dessa fall gäller, liksom tidigare, de kriterier som finns i 57-60 respektive 87-92 §§. Det innebär att kollektiva skydd alltid ska användas i första hand. I praktiken blir det samma förfarande som idag med att det krävs åtgärder innan arbetet kan återupptas.	1999:3
	Kan ni bara komma ut till ett bygge, göra en inspektion och bötfälla platschefen om ni upptäcker brister, som att skydds-räcken fattas?	Vi kan lika tidigare gör oaviserade inspektioner vilket också är mycket vanligt att vi gör inom byggsektorn. Lägg märke till att det inte behöver vara platschefen som berörs av en sanktionsavgift utan att det är arbetsgivaren till den/de som bryter mot en bestämmelse som får en sanktionsavgift. Gäller det en inhyrd arbetstagare är det den som utför arbetsledning för den inhyrda som får betala sanktionsavgiften.	1999:3
	Ska man använda personlig fallskyddsutrustning vid transport längs stegar?	Vid byggnads- och anläggningsarbete, se 60 a § punkt 2 e och 92 a § punkt 2 g i AFS 1999:3(gäller från den 1/1 2015). Personlig fallskyddsutrustning ska användas vid förflyttning längs stegar om nivåskillnaden är mer än 4 meter, mellan nivån där man startar och slutar. Sker däremot förflyttningen mellan olika nivåer på ett tak, oavsett nivåskillnad, ska personlig fallskyddsutrustning normalt alltid användas för att förhindra att man faller i flera nivåer. Undantaget i 60 a, pkt 3a, avser endast ARBETE på stege. Generellt gäller att stege enbart kan användas undantagsvis såsom tillträdesled.	1999:3
	Ska personlig fallskyddsutrustning användas om man går längs "godkända" gångbryggor?	Vid byggnads- och anläggningsarbete, kan transporter längs gångbryggor, såväl "godkända" som inte, innebära att gångbryggan behöver kompletteras med godkänd fallskyddsutrustning där det finns en fallrisk. Mer information finns i paragraferna och råden till 60 a och 92a §§ i AFS 1999:3 som gäller från den 1/1 2015. Fastighetsägaren har vid byggnads och anläggningsarbete ett ansvar såsom byggherre att beakta arbetsmiljön men huvudansvaret ligger på arbetsgivaren att arbetet utförs säkert och enligt gällande bestämmelser.	1999:3

Typ av fråga	Fråga	Svar	AFS
	Hur kan man klättra längs stegar med ryggskydd enligt Arbetsmiljöverkets nya bestämmelser?	Utifrån AFS 1999:3 (från den 1/1 2015) finns inget undantag för stegar med ryggskydd utan man ska komplettera med personlig fallskyddsutrustning om nivåskillnaden överstiger 4 m eller så ska den normalt alltid användas om det handlar om nivåförflyttning inom ett tak med fallrisk.	1999:3
	Kan stege användas såsom tillträdesled och vad gäller med sanktionsavgift?	Stege ska generellt undvikas såsom tillträdesled vid byggnads- och anläggningsarbete, se 38-39 §§ AFS 1999:3. Om stege, efter bedömning, ändå kan anses vara möjlig att använda, så ska de göras enligt 10-18 §§ i AFS 2004:3 om stegar och arbetsbockar. Sanktionsavgift kan utgå i de fall där man inte uppfyller villkoren i 60 a och 92 a i AFS 1999:3 vid användning av stege på en byggarbetsplats(gäller från den 1/1 2015)	1999:3
	Om stegen är under 5 meter och nivåskillnaden är under 4 meter kan stege då användas såsom tillträdesled utan annat fallskydd?	Stege ska generellt undvikas såsom tillträdesled vid byggnads- och anläggningsarbete, se 38-39 §§ AFS 1999:3. Om stege, efter bedömning, ändå kan anses vara möjlig att använda, så ska de göras enligt 10-18 §§ i AFS 2004:3 om stegar och arbetsbockar. Sker däremot förflyttningen mellan olika nivåer på ett tak, oavsett nivåskillnad, ska personlig fallskyddsutrustning normalt alltid användas för att förhindra att man faller flera nivåer. Observera att 60 a § punkt 3a avser arbete från(på) stege, inte såsom tillträdesled.	1999:3
	Hur ska man få kompletterande fallskyddsutrustning på plats och vem ska betala?	Det är arbetsgivaren som är ansvarig för att arbetet utförs enligt gällande regler. Arbetsmiljöverket tar inte ställning till vem som ska betala för eventuella kompletterande behov av monteringar av fallskydd, såsom t.ex. infästningspunkter. Arbetsmiljöverket kan normalt inte rikta krav till en fastighetsägare att komplettera sitt tak med viss fallskyddsutrustning. Fastighetsägaren har däremot vid byggnads- och anläggningsarbete, i sin roll såsom byggherre, ett visst ansvar för att beakta arbetsmiljön och har ett s.k. back-up ansvar för att bl.a undersöka att arbetena generellt bedrivs och planeras utifrån gällande regler på byggarbetsplatsen. Arbetsmiljöverket regler om fallskydd vid arbete från 2 meter och uppåt har funnits sedan en lång tid tillbaka i AFS 1999:3.	1999:3

Typ av fråga	Fråga	Svar	AFS
Fall	Hur gör man med trafikskydds-räcken såsom fallskydd runt schakter? De är oftare lägre än 80 cm.	Arbetsmiljöverket ser ingen annan möjlighet än att man får komplettera dessa skyddsräcken. De är troligen utformade och tillverkade för annat ändamål, att stoppa ett fordon, och inte en arbetstagare från att falla.	1999:3
	Hur ser ni på den som utför så kallade besiktningar av tak eller går igenom hur fallskyddet ser ut åt en fastighetsägare? Är detta arbete att se som ett byggnads- och anläggningsarbete?	Arbetsmiljöverket bedömer inte att dessa arbeten normalt är att se som ett byggnads och anläggningsarbete eftersom det är i ett separat skede och inte alltid i anslutning till ett byggnadsarbete. Utförs arbetet däremot då byggnadsarbetet är påbörjat omfattas det av AFS 1999:3. Det krävs däremot fallskydd.	1999:3
	Om en brist i en ställning "bara" består i avsaknad av fotlist, kommer Arbetsmiljöverket ändå att faställa sanktionsavgiften till det fulla beloppet, det vill säga mellan 40 000 - 400 000?	En bedömning ska göras om en fallrisk föreligger. Inspektören dokumenterar bristerna på platsen och tar med sig underlagen till kontoret för bedömning och handläggning av ansvarig chef och jurist. Om det kan bli aktuellt med någon nedsättning eller ej får beslutsfattande chef och jurist ta ställning till.	1999:3
Besiktning - Lyft	Hur många dokument måste finnas på arbetsplatsen för en besiktningspliktig anordning? Kan de finnas "online" och bara hämtas vid anmodan? Och vem ska ha dem? Varje arbetsgivare eller BAS-U?	Det ska finnas dokumentation motsvarande 27 § AFS 2003:6. Sanktionsavgiften avser att användaren, d.v.s arbetsgivaren, ska kunna uppvisa besiktningsintyget för aktuella lyftanordningen som används i någon form, digitalt eller i pappersformat. Det innebär även att eventuella anmärkningar ska vara åtgärdade. I Bas-U uppgifter ingår enbart att ha överinseende av att olika tekniska anordningar är besiktigade och att förare av tekniska anordningar har tillräcklig kunskap eller kompetens. Se 15 § AFS 1999:3. Bas-U kan däremot inte bli ansvarig för att betala sanktionsavgift utan det är alltid ett arbetsgivaransvar för den som använder utrustningen.	2003:6, 1999:3
	Kan vi få betala sanktionsavgift om våra lyftredskap, stroppar etc. inte är besiktigade?	Nej, för lyftredskap och stroppar finns det inga krav på besiktning av tredje part enligt AV regler. De ska däremot kontrolleras och detta ska finnas dokumenterat. Se AFS 2008:3.	2008:3
	Kan uthyraren av en lift få betala sanktionsavgift om inte besiktningsintyg finns?	Sanktionsavgiften berör enbart arbetsgivaren och att de har tagit del av besiktningsintyg för en lyftanordning eller för en arbetsborg för tillfälliga personlyft. De ska även ha tagit reda på att ev. anmärkningar i besiktningsintyget är åtgärdade innan de låter sina arbetstagare använda en sådan anordning. Uthyraren har ett ansvar att se till att dokumentation finns tillgänglig men detta har ingen sanktionsavgift.	2003:6

Typ av fråga	Fråga	Svar	AFS
Truckar	Hur ska ett tillstånd för truckkörning se ut?	Det ska innehålla uppgifter om vem, vad och var det gäller. Du kan hitta förslag på tillstånd på t.ex. www.tya.se som är Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd.	2006:5
Truckar	Vem ska utfärda tillståndet när det gäller truckförare på en byggarbetsplats?	Det är arbetsgivaren (eller den som hyr in en arbetstagare) som ska utfärda ett tillstånd. Det är enbart arbetsgivaren som kan få betala en sanktionsavgift om detta tillstånd saknas, inte Bas-U. Notera även att reglerna om användning av truck bara gäller för traditionella truckar på en byggarbetsplats. Mobila maskiner med gaffelarmar och liknande omfattas inte. Lull och hjullastare är exempel på maskiner som inte omfattas. I Bas-U uppgifter ingår enbart att ha överinseende av att olika förare av tekniska anordningar har tillräcklig kunskap eller kompetens eller erforderligt tillstånd, alltså inte att utfärda tillstånd annat än för egen personal. Bas-U och andra som samordnar på en gemensamt arbetsställe ska se till att planera och informera om den gemensamma säkerheten som kan beröra truckanvändningen.	2006:5, 1999:3
	Vi har flera transportörer av byggmaterial till byggarbetsplatsen som har med sig sin egna truck. Hur gör jag som Bas-U med dessa?	Det är arbetsgivaren (eller den som hyr in en arbetstagare) som ska utfärda ett tillstånd. Det är enbart arbetsgivaren som kan få betala en sanktionsavgift om detta tillstånd saknas, inte Bas-U. I Bas-U uppgifter ingår enbart att ha överinseende av att olika förare av tekniska anordningar har tillräcklig kunskap eller kompetens eller erforderligt tillstånd. Se 15 § AFS 1999:3. Bas-U och andra som samordnar på en gemensamt arbetsställe ska se till att planera och informera om den gemensamma säkerheten som kan beröra truckanvändningen.	2006:5, 1999:3
	Hur gör man om truckföraren byter byggarbetsplats?	Tillståndet bör utfärdas till var det gäller och i vilken omfattning.	2006:5

Typ av fråga	Fråga	Svar	AFS
	Vad gäller för en lastmaskin/dumper? Är det en truck med krav på arbetsgivarens tillstånd?	En lastmaskin eller lull räknas inte såsom en truck på en byggarbetsplats och därför krävs inget tillstånd för truck. Det kan däremot krävas traktorkort eller liknande som inte är ett krav från AV. AV ställer i dessa fall krav på erforderlig kunskap.	2006:5
Truckar	Är ett tillstånd utfärdat i ett annat land okej?	Ja ett tillstånd eller utbildning är ok om det motsvarar våra krav. Den utländsk arbetsgivare eller den svenska arbetsgivaren måste se till att arbetstagaren har den teoretiska och praktiska kunskap som krävs. Det är viktigt att de känner till vilka särskilda svenska krav som kan finnas på en byggarbetsplats eller för den aktuella maskinen. Om ett svenskt företag är inhyrare av en utländsk arbetstagare är det detta företag som ska utfärda intyget och som måste försäkra sig om att den som hyrs in har motsvarande kompetens. Det finns framtagna utbildningar som tagits fram av parterna som kan vara lämpliga att följa, t.ex. truckkortet.	2006:5
	Finns det något krav på vad arbetsgivaren ska kontrollera innan denne utfärdar ett tillstånd för sin arbetstagare att köra truck?	Ja arbetsgivaren ska kontrollera att truckföraren har både teoretisk och praktisk kunskap om säker truckkörning. Det finns framtagna utbildningar som tagits fram av parterna som kan vara lämpliga att följa, t.ex. truckkortet.	2006:5
Kemi	Det har införts en sanktionsavgift i AFS 2004:1 om syntetiska organiska fibrer med koppling till föreskriften om medicinska kontroller, AFS 2005:6 som innebär att arbetstagare som arbetar med "eldfasta keramiska fibrer, specialfibrer eller kristallina fibrer" ska genomgå medicinska kontroller. I vilka konkreta produkter och vid vilka arbeten kan arbetstagare på en bygg- eller anläggningsplats riskera att exponeras för "eldfasta keramiska fibrer, specialfibrer eller kristallina fibrer"?	Eldfasta keramiska fibrer används vid isolering för mycket stark värme och som friktionsmaterial. Användning av specialfibrer är begränsad till specifika områden. Vår bedömning är att dessa arbeten är relativt ovanliga och är kopplade till arbeten med vissa särskilda byggnader, maskiner eller produkter. Mineralull/vanlig isolerull och stenudd omfattas vanligen inte av kravet. Uppgiften om vilken sorts fibrer som ingår i produkten ska framgå av säkerhetsdatabladet eller hämtas från tillverkaren/leverantören. Kom ihåg att Arbetsmiljöverkets föreskrifter, AFS 2004:1, ändå gäller och omfattar all verksamhet där syntetiska organiska fibrer och material som innehåller mer än fem viktprocent sådana fibrer hanteras. De allmänna reglerna berör val av produkt, arbetssätt, dammbegränsning, användning av utsug, renhållning m.m. Se nedan länkar till föreskrifter om syntetiska organiska fibrer och om kemiska arbetsmiljörisker. www.av.se/lagochratt/afs/afs2004_01.aspx www.av.se/lagochratt/afs/afs2011_19.aspx	2004:1

Typ av fråga	Fråga	Svar	AFS
Asbest	När en entreprenör påträffar asbest trots seriös inventering genomförd av byggherren, vem drabbas av sanktionsavgiften? Vi tror ju att svaret blir arbetsgivaren, men kan detta vara en förmildrande omständighet som kan leda till jämkning?	<p>Ja, det är först och främst ett arbetsgivaransvar. Vi kan inte ta ställning till vilka förmildrande omständigheter som kan finnas utan det får avgöras från fall till fall. Om inventering av asbesthaltigt material: I föreskrifterna om asbest (20 och 37 §§) finns det krav på arbetsgivaren att, innan arbete påbörjas, vidta alla åtgärder för att identifiera material som kan tänkas innehålla asbest och, i samband med rivning, begära information från byggnadens ägare. Rivning av asbesthaltigt material utan tillstånd (även som följd av bristfällig inventering) innebär att arbetsgivaren/företaget ska betala en sanktionsavgift på 50 000 kronor. Föreskrifterna ställer däremot inga krav på den som utför inventering. Som information kan nämnas att i publikationen "Asbest- arbeta på rätt sätt" från Prevent finns det en förteckning över asbesthaltiga varor efter SfB-gruppsordning.</p> <p>I föreskrifterna om bygg- och anläggningsarbete, AFS 1999:3, finns det krav på den som låter utföra bygg- eller anläggningsarbete att, när det gäller arbete som berör asbest/asbesthaltigt material, att upprätta en arbetsmiljöplan och klarlägga förekomst av material som innehåller asbest. Om kunskap inte kan nås på annat sätt ska provtagning /analys av proven äga rum. Se vidare 5 b, 8 och 12 a §§ i AFS 1999:3.</p>	2006:1, 1999:3
Tillfälliga personlyft med kranar och truckar	Om det är olika arbetsgivare för den som kör maskinen och den som står i korgen, vem ansvarar för att besiktningsintyg finns tillämpliga?	Båda arbetsgivarna till de som använder utrustningen har ett ansvar för att deras personal använder en besiktigad anordning. Det innebär att de behöver ha tagit del av dokumentationen, besiktningsintyget och att eventuella anmärkningar är åtgärdade för att slippa få betala en sanktionsavgift. Arbetsgivarna ska även se till att besiktningsintyget finns tillgängligt. Det innebär normalt att dokumentationen bör finnas tillgänglig i anslutning till arbetsplatsen i någon form så att de kan kontrolleras, det kan vara digitalt eller pappersmässigt förutsatt att de kan uppvisas.	2006:7
Ställningar	Varför börjar kravet om utbildning för att bygga väderskydd att gälla först den 1/1 2016?	Därför att det behövs tid för att utbilda alla de som nu bygger väderskydd – fram till den 30 juni 2014 behövs ingen utbildning för detta. Många personer behöver skaffa sig utbildning, och det skulle inte hinnas med innan den 1 juli 2014.	2013:4

Typ av fråga	Fråga	Svar	AFS
Ställningar	Vad är det som ingår i begreppet "väderskydd" med tanke på de nya utbildningskravet.	<p>Se definitionen av väderskydd i 4 § AFS 2013:4 Ställningar, som lyder (samt rådet till 4§):</p> <p>Väderskydd: En temporär konstruktion som är avsedd att täcka över eller kapsla in en yta där man arbetar med en byggnad eller en anläggning, för att skydda arbetstagare och byggnadsverk från klimatisk påverkan. I ett väderskydd ingår alltid ett tak, men även väggar kan ingå.</p> <p>Allmänna råd: Fler begrepp förklaras i de standarder som föreskrifterna hänvisar till. Inklädda fasadställningar är inte väderskydd, även om inklädnaden är invikt mot fasaden ovanför ställningen. På byggarbetsplatser finns ofta temporära byggnader, till exempel lagerhallar, verkstäder och personalutrymmen. Dessa byggnader är inte väderskydd.</p>	2013:4